

FEMUNDLØPET AS
Tollef Bredals vei 13
7374 RØROS

Deres ref:
Vår ref: 2020/026118
Dato: 30. april 2020
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



Tilsynsrapport

Vi viser til inspeksjonen hos FEMUNDLØPET AS 31. januar 2020 - 3. februar 2020.

Inspeksjonen ble utført av seniorinspektør Odd Arild Haugvold, seniorinspektør May Helene Hetta og førsteinspektør Kristin Vikvald Olsson.

Oppsummering av inspeksjonen:

Mattilsynet var tilstede på flere sjekkpunkter. Vi registrerte at det var nesten 160 deltagere og ca 1400 hunder, med andre ord et stort arrangement. Generelt har vi ikke observert noe som vil føre til varsel om vedtak eller fattet vedtak, men vi har kommentert noen punkter i rapporten. De punktene vi i hovedsak har kommentert er halte hunder ut fra sjekkpunkt og TD-situasjonen rundt dette, festligheter i løypa og mannskapsutfordringer på et sjekkpunkt. Vi har veiledet noe rundt disse punktene.

Regelverket vi forholder oss til er Lov om Dyrevelferd og i hovedsak for arrangør vil det være §26 om trening, fremvisning, underholdning og konkurranser som er aktuell. Det er første ledd bokstavene a-c som gjelder Femundløpets arrangør. Den er som følger;

Den som trener dyr og den som bruker dyr til fremvisning, underholdning og konkurranser samt arrangør for slike aktiviteter, skal påse at dyr:

- a) er i stand til å gjennomføre aktiviteten uten å bli utmattet eller skadet,*
- b) ikke utsettes for eller er påvirket av midler eller behandling som kan gjøre aktiviteten dyrevelferdsmessig uforsvarlig,*
- c) ikke med hensikt påføres frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger*

Særskilte observasjoner

Vi har observert:

Mattilsynet ankom Femundløpet fredag 3/2-20 og fikk sett starten på distansene 650 km, 200 km og junior-klassen. Denne forløp i noe ruskete vær, men ellers uten problemer eller hendelser. Deretter hadde vi møte med ledelsen i Femundløpet, sjefsveterinær og TD fra Norges Hundekjørerforbund. Til stede på dette møtet var følgende; Fra Femundløpet; Stig Tore Solbakken (beredskap), Rune Hesthammer (løpsleder), Roger Leegaard (løpsleder), Jon Anders Kokkvoll (daglig leder), Arild Magnus Jøssund (sjefsveterinær) og Eilert Hesthagen (TD fra NHF). Fra Mattilsynet møtte Odd Arild Haugvold og Kristin Vikvald Olsson.

På møtet ble det snakket om ulike saker. Vi vil nevne noen av de her i rapporten:

Starten:

Møtedeltagerne mener starten har gått bra uten uheldige hendelser eller skader. Vi får opplyst om at det er 8 TD`er med på løpet, 6 av de er i løypa et sted. Løpsleder forteller at han snart reiser til første sjekkpunkt for å være til stede der når første kjører kommer inn.

Mentorordning:

Nytt av året er en mentorordning, hvor erfarne hundekjørere som ikke nå kjører selv fungerer som mentorer for 200-distansen og juniorene. Disse befinner seg nå på sjekkpunkt og vil være tilgjengelig for alle som trenger noen å snakke med, få råd mv. Denne ordningen er kommet i stand etter tilbakemeldinger fra kjørere som ikke er like erfarne. Så langt har dere fått gode tilbakemeldinger om at dette skaper en bedre støtte til de som trenger det. Det kan være støtte i form av for eksempel tilstedeværelse, en som forstår utfordringene og som kan være en mental hjelp når det begynner å bli tungt utover i løpet. Disse mentorene har kjørerne hatt tilgang på siden desember så det har vært mulig å bli kjent med de og benyttet seg av de en god stund tilbake. Mentorene har også hatt en orientering på kjørermøtene. Ut fra Drevsjø vil det være en mentor som følger junior-gruppa på skuter helt inn til mål i Trysil.

Utfordringer i år:

Sjekkpunkt Trysil har vært en utfordring i år. Selve sjekkpunktet har blitt flyttet flere ganger på grunn av overvann og slush, men dere forteller at dere har folk til å se på dette og vurdere fortløpende. Dere opplyser om at dere tilstreber at hundene som har sjekkpunkt der skal få ligge tørt og uforstyrret og kunne restituere optimalt. Distansen 200 og juniorene har målgang der og dere mener at det skal gå fint. Det har også vært målt is på dette sjekkpunktet, da dette ligger på elva. På det tynneste har isen vært 20-40 cm tykk. Det er meldt vind i dag og i natt, så dere er forberedt på å følge med på vær og kjørere.

Praktiske avveininger:

Dere har satt deltagerne i klassen 200 km til å starte før juniorene, dette for å redusere antall forbikjøringer. Dere har også snakket om forbikjøringer på kjørermøtene dere har hatt i forkant. Dere mener at traséen for løpet er bra. Det fortelles at det er en god såle. Det ble tromlet etter det kom 20 cm nysnø og dere håper det blir veldig bra for kjørerne. Traséen på Orkelbogen er lagt om. Den er blitt snudd. Det er også kommet til et CP Neby hvor det er muligheter for dogdrop. Inn mot sjekkpunkt er det før årets løp, satt ut skilt 3,6 km før selve punktet slik at det legges til rette for de spennene som skal hvile der. De har anledning til å kjøre noe roligere inn mot sjekkpunktet og la hundene få lavere puls og gjøre de klare til hvile og bedre restitusjon.

Dere forteller at det i år er vakter på nesten alle veikrysninger i tillegg til skilting. Merkingen av disse veikrysningene er utbedret fra i fjor. Nytt av året er også GPS-systemet Georacing. Dette er plottet med 25.000 punkter og vil oppdateres hvert 5. minutt. Dette er en GPS med batteri som skal vare i 3 uker, og det skal derfor ikke være nødvendig med bytte. Det er også en nødbryter på denne dersom det skulle være aktuelt for hundekjøreren å benytte seg av denne.

Regelverk:

Når det gjelder regelverk og samarbeid, forklarer dere at dere har presisert og utdypet regelverket på hjemmesiden til løpet. Dere har også samkjørt dette med Finnmarksløpet slik at det skal bli lettere for kjørerne å forholde seg til løpsreglementet for begge løp. Dette er også sagt fra om på

kjørermøtet. Det er kjørerne selv som er pliktig å sette seg inn i regelverket, men en del av det blir også gjennomgått på kjørermøtene som holdes i forkant og er obligatorisk for alle. Disse holdes også på engelsk.

Veterinær-teamet:

Veterinærene er i år på totalt 21 stykk som fordeles i henhold til hvor løperne til en hver tid befinner seg.

Presse:

Aker BioMarine har tegnet en 3-årsavtale med Qrill Paws. Dette vil si at det Femundløpet vil kringkastes ut til mange land, i år er det 56 land. I Norge har VGTV rettighetene til sendingen som vil bestå av film fra i hovedsak den lengste distansen, samt et hovedstudio i Oslo og et studio på Røros. Her sitter erfarne og profilerte internasjonale hundekjørere og kommenterer løpet fra 9-17 hver dag.

Under årets løp besøkte vi sjekkpunktene Tufsingdalen, Søvollen og Tolga i tillegg til å følge med på start og mål på Røros. Vi hadde i år som mål å følge i hovedsak distansen 450 km. Vi fulgte likevel med på resultatservice og (sosiale) medier på de andre distansene, samt å følge med på alle kjørerne som kom inn til de sjekkpunktene vi befant oss på. Vi vil under ta opp noen punkter som vi ønsker å vurdere. De er nummererte slik at det skal bli enklere å se observasjonene mot vurderingen nedenfor. Generelt mener vi at det som kom fram under møtet viser at dere har tatt mange forhåndsregler og har vurdert godt ulike potensielle situasjoner i tillegg til at dere har tatt med dere erfaring fra tidligere løp.

1. Mattilsynet observerte under årets løp at det var flere hunder som enten kom inn til sjekkpunkt eller forlot sjekkpunktet halt. Ved de fleste tilfellene hvor spennene forlot sjekkpunktet var TD lite eller ikke tilgjengelig.

2. Det ble bemerket av flere av kjørerne at det hadde vært festligheter i en del av traséen til Femundløpet. Det dreide seg om publikum som antagelig var noe beruset og oppførte seg deretter. Kjørerne fortalte at hundene i en viss grad ble skremt av dette og dette tok de med seg til sjekkpunktet og reagerte mer på publikum/barna på sjekkpunkt enn de normalt gjør.

3. Mattilsynet oppfattet at traséen ned mot sjekkpunkt Trysil var svært vanskelig både med tanke på at det var bratt, vanskelige føreforhold og en god del forbikjøringer som i kombinasjon med de foregående vanskelighetene gjorde det svært utfordrende for kjørerne. Vi fikk høre at flere var direkte redd og at noen mente at ikke alle i det hele tatt var i stand til å forsere en slik løype. Vi fikk informasjon om at Femundløpet etter kort tid omgjorde løypen med bakgrunn i de meldingene som dukket opp på grunn av dette.

Se under for vurdering av disse punktene.

Evalueringsmøte 3/2-20: (De samme deltok som på møtet ved start med unntak av Roger Leegaard. May Helene Hetta deltok i tillegg fra Mattilsynet)

Dere opplyser om at dere ikke i år har opplevd at det har vært noen alvorlige hendelser. Punkter som blir nevnt er følgende:

- En hund er kommet ut av et spann og foreløpig ikke kommet til rette. Det er visstnok gjort observasjoner av hunden, men det er igangsatt letemannskaper og en plan for å finne hunden igjen. Denne tilhører en kjører som bor på Røros, så hunden er kjent i området.
- En Handler ble bitt på sjekkpunkt Trysil. Vedkommende er kjørt til legevakt.
- En kjører mistet spannet sitt. Det ble tatt igjen med scooter og alt ordnet seg uten videre uhell.
- Klimatiske utfordringer på sjekkpunkt Trysil. Dere vil vurdere og flytte det noe til neste år.
- Alle juniorene fullførte løpet uten at noen hund ble satt ut.
- Trackingen har fungert optimalt. Femundløpet har til enhver tid visst hvor alle kjørerne har vært og hatt god kontroll på samtlige deltagere.
- Dere har fått gode tilbakemeldinger på løypene og at de har vært godt merket.
- Mannskapsutfordring på villmarkssjekkpunktet Lillerødåsen. Dette førte til at noen hunder måtte vente til dagen etter før de ble kjørt ned til egen henger og handler/kjører.
- Lite utfordringer for veterinærteamet. Et par spann som har brutt på grunn av diaré. En akutt lungebetennelse som reagerte godt på behandling. En øyebetennelse som ble fulgt opp av eier. Ellers er det generelt lite spann som har brutt. Det er også få enkelthunder som er satt ut, det er store spann som kommer i mål.
- Svært gode tilbakemeldinger på mentorordningen. Dere sier at det virker som det har vært riktig og og veldig viktig å få igang en slik ordning og at dette er noe dere kommer til å fortsette med.

Vi vurderer dette slik:

Mattilsynet opplever at Femundløpet utvikler seg fra år til år. Det satses og det er fokus på dyrevelferd. Vi erfarer også at dere tar til dere vår veiledning på punkter som har forbedringspotensiale og søker å utbedre dette.

1. I år observerte vi flere hunder som forlot sjekkpunkt halt. Vi så også noen som kom inn til sjekkpunkt halt. Dere har et regelverk selv som beskriver at dette ikke er tillatt. Vi har tidligere snakket om at vi mener kommunikasjonen mellom veterinærer på sjekkpunkt og TD ikke er tilstrekkelig. Vi mener at også årets løp heller ikke har tilstrekkelig kommunikasjon mellom nevnte parter. Dette fører til at det er mulig for enkelte kjørere å bryte Femundløpets regelverk og dra ut fra sjekkpunkt med halt hund i spannet uten at dette får følger. Mattilsynet mener at Femundløpets regelverk om at halte hunder inn og ut av sjekkpunkt gagnar både dyrevelferden og holdninger rundt dette. Dårlig etterlevelse av eget regelverk kan derimot bidra til å skape en uheldig kultur som ikke er til fordel for hundene.

2. Mattilsynet vurderer at Dyrevelferdsloven §26 første ledd bokstav c kan komme til anvendelse i sammenheng med festligheter i løypa som fører til skeptiske hunder. Dette punktet i lovverket sier; *Den som trener dyr og den som bruker dyr til fremvisning, underholdning og konkurranser samt arrangerer for slike aktiviteter, skal påse at dyr ikke med hensikt påføres frykt, skade eller unødige påkjenninger og belastninger.* Vi veileder om at situasjonen kan være uheldig for hundene. Vi har likevel ikke oppfattet dette som et stort problem og vil derfor kun veilede og ikke varsle eller fatte vedtak om dette. Femundløpet kan vurdere mot neste års løp eventuelle tiltak som hindrer en utvikling i retning festligheter i løypa.

3. På møtet i forkant opplyste dere om at dere hadde endret traséen ned til sjekkpunkt Trysil fordi den i fjor ikke var optimal. Det var heller ikke i år gode forhold her. Likevel fikk vi opplysninger at dere hadde håndtert situasjonen og gjort tiltak for å bedre dette. Mattilsynet er klar over at det er natur og vær,-føreforhold vi her snakker om at dette vanskelig kan kontrolleres i forkant. Vi vurderer derfor i denne situasjonen at Femundløpet håndterer dette slik det er ment - ved å ta meldingene på alvor og ordne opp i situasjoner som skaper utfordringer og som potensielt kan gå ut over både hunder og kjørere. Når det gjelder akkurat denne traséen var det gjort endringer som var ment å være bedre enn året før. Når det nå likevel ble utfordringer med denne delen av løypa vurderer vi at det var korrekt å legge den om ytterligere.

Vurderinger til evalueringsmøte:

Mattilsynet mener dere evaluerer godt. Dere ser konstruktivt på utfordringene noe vi mener er en forutsetning for videre god utvikling. Mange av punktene det ble snakket om på evalueringsmøtet kunne ikke blitt håndtert vesentlig annerledes i forkant av løpet. Dere gjør dere tanker om sjekkpunkt Trysil og vil ta en vurdering på dette til neste år. Det er også mulig å se på tilgangen til mannskap på sjekkpunkt Lillerødåsen slik at hundene raskere kan komme seg ned til kjent henger og egne omgivelser hos eier/handler/kjører.

Femundløpets måte å drive løpet på vurderes som god. Tilnærmingen med at dere evaluerer godt og setter inn tiltak der det trengs er til fordel for velferden til hundene og også en fordel for kjørerne. Det at dere er så positive til tilsynet og Dyrevelferdsloven er viktig for nåværende og fremtidens dyrevelferd. I tillegg er det et verdifullt holdningsskapende arbeid som blir gjort for alle deltagerne, publikum og sannsynligvis flere rundt.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Heiko Willy Paulenz
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak

Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 / dyrehelsepersonelloven / forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler § 18.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å se saksdokumentene

Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)

